

«РАСЛЫЙМ»

Татарстан Республикасы
«Лениногорск муниципаль районы»
муниципаль берәмлегенен
“Үзәкләштерелгән китапханәләр челтәре”
муниципаль бюджет учреждениесе директоры
Г.М.Хәсәнова

Г.Тукай исемендәге Үзәк китапханәсенен
куллану кагыйдәләре

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Китапханә-тиражланган документлар фонды оештырган һәм аларны физик һәм юридик затларга вакытлыча файдалануга бирә торган мәгълүмати, мәдәни, агарту учреждениесе.

Нигез: "Китапханә эше турында» Федераль закон (алга таба-ФЗ), 1 ст.

1.2. Г.Тукай исемендәге Үзәк китапханәдән файдалану кагыйдәләре Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенен «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» муниципаль бюджет учреждениесенен (алга таба - «ҮКС» МБУ) - китапханә хезмәте күрсәтү процессында кулланучыларнын һәм китапханә персоналынын үзара хокукларын һәм бурычларын билгели торган хокукый акт.

1.3. Үз эшчәнлегендә Үзәк китапханә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясе Президенты, Татарстан Республикасы Президенты указлары һәм боерыклары, Россия Федерациясе Хөкүмәте, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарлары һәм боерыклары, Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы боерыклары «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты карарлары, боерыклары, һәм башка норматив хокукый актлар, Устав һәм кагыйдәләр белән эшли.

1.4. Үзәк китапханә эшчәнлегенен төп максаты булып барлык гражданнарны да мөмкинлекләр белән тәмин итү тора:

мәгълүматка ирекле керү эшчәнлегенен барлык өлкәләрендә, кешелек тарафыннан тупланган мәдәни кыйммәтләргә жәлеп итү;

заманча жәмгыятьнең барлык өлкәләрендә барган процесслар турында мәгълүмат алу; кызыксыну буенча оештырылган төркемнәрдә ял итү, аралашу.

Бу максатларга ирешү өчен Үзәк китапханә үз фондларын вакытлыча файдалануга бирә, кулланучыларның мәгълүмати ихтыяжларын белешмә-мәгълүмат белән тәэмин итә, массакуләм эш оештыра, яңа технологияләр кертә.

1.5. Г. Тукай исеменләге Үзәк китапханә дүшәмбедән жомгага кадәр 8.00-19.00 сәгатькә, якшәмбе көнендә 10 сәгатьтән 17 сәгатькә кадәр эшли. Шимбә көн- ял көне. Жәйге вакытта, 1 июньнән 31 августка кадәр 9дан 18 сәгатькә кадәр эшли. Китапханә санитар һәм бәйрәм көннәрендә кулланучыларны кабул итми.. Нәр айның соңгы сишәмбесе – санитар көн итеп билгеләнә. Куллану ихтыяжы буенча, санитар көн айның теләсә кайсы башка көненә күчерелергә мөмкин.

1.6. Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы эшчәнлегенә башка төрләре - төп эшчәнлек буенча өстәмә түләүле хезмәтләр дә күрсәтә, шул исәптән Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» муниципаль бюджет учреждениесе китапханәләреннән файдаланучыларга түләүле хезмәтләр күрсәтү турындагы нигезләмә белән регламентлана.

1.7. Үзәк китапханә түләүле хезмәтләр исемлегенә белән билгеләнгән табыш китерүче эшчәнлек алып бара ала.

1.8. Урнашу урыны: 423258, Татарстан Республикасы, Лениногорск районы, Лениногорск шәһәре, Шашин пр., 41 йорт. Телефоннар: 2-31-74, 2-31-66, 2-32-34. Сайт lenskcbs.ru, электрон почта адресы lenskcbs@mail.ru

2. Үзәк китапханәгә кулланучыларны теркәү тәртибе

2.1. Кулланучының Үзәк китапханәгә язылуы, шәхесне раслаучы документ (паспорт) күрсәтелгәндә башкарыла. Кулланучының шәхси мәгълүматлар чыганагы булып, үзе яки Үзәк китапханә хезмәткәре тарафыннан тутырыла торган һәм үз кулы белән таныклана торган кулланучы формуляры тора.

2.2. Язылу шулай ук автоматлаштырылган режимда үткәрелә һәм шәхси штрих-кодлы пластик карта формасында бердәм уку билетын бирүне күздә тоталар. Бердәм уку билеты (алга таба-ЕЧБ) Татарстан Республикасының барлык дәүләт яисә муниципаль китапханәсендә гамәлдә. Билет белән бергә «Татарстан Республикасы Милли электрон китапханәсе» Татарстан Республикасы дәүләт мәгълүмат системасы порталының шәхси кабинетына логин һәм пароль бирелә. <http://kitap.tatar.ru> Үзәк китапханә биналарында бушлай Wi – fi һәм башка төр Wi-fi. Татарстан Республикасының башка китапханәләре биргән бердәм китап уку билеты булганда, бары тик укучылар формуляры гына теркәлә..

2.3. Бердәм уку билеты югалган очракта билет бәясе эшләнешенә киткән чыгымнарны түлэгәннән соң дубликат рәсмиләштерелә.

2.4. Кулланучы теркәлгәндә Г.Тукай исемендәге Үзәк китапханә белән файдалану кагыйдәләре белән танышырга тиеш. Кулланучы үзенең имзасы белән «китапханә кагыйдәләре белән таныш һәм аларны үтәргә бурычлы» дигән юлда үзенең имзасын куйган очракта, аларны үтәү өчен жаваплы.

2.5. Кулланучының шәхси мәгълүматлары Үзәк китапханә тарафыннан, 27.07.2006 ел, № 152-ФЗ «персональ мәгълүматлар турында» һәм «Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» муниципаль бюджет учреждениесеннән файдаланучыларның шәхси мәгълүматларын эшкәртү турындагы нигезләмәләр " нигезендә эшкәртелә. Шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалык кулланучының үз кулы белән яки аның законлы вәкиле имзасы белән «ТР Лениногорск муниципаль районы «муниципаль бюджет учреждениесе» Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы «муниципаль бюджет учреждениесе кулланучысының шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык» раслана.

2.6. 14 яшькә кадәргә балигъ булмаган кулланучы Үзәк китапханәдә эти-энисе яки опекасы астында булган затлар паспорты белән языла ала.

2.7 Кулланучының фамилиясе, яшәү урыны һәм башка мәгълүматлар үзгәргән очракта, кулланучы, китапханәчегә хәбәр итәргә тиеш.

3. Үзәк китапханә кулланучылары хокуклары

3.1. Үзәк китапханә һәр РФ гражданыны шәхес таныклыгын күрсәтү белән (паспорт, хәрби билет яки, фамилия, исем, атасының исеме, теркәлү урыны язылган һәм сүрәте төшкән документ) файдалана ала. 14 яшькә житмәгән кулланучылар ата-аналары яки башка законлы вәкилләренең документлары нигезендә һәм аларның язма ризалыгы (поручительство) белән теркәлә. Балалар яшендәге файдаланучыларга каникуллар чорында Үзәк китапханә хезмәт күрсәтергә хокуклы.

3.2. Кулланучылар хокукы:

3.2.1. Бушлай алу:

- документларны әлеге кагыйдәләр нигезендә китапханә фондларыннан вакытлыча файдалану;

- китапханә фондларының составы турында каталоглар һәм картотекалар системасы һәм китапханә мәгълүмат бирүнең башка формалары аша тулы мәгълүмат;

- * Үзәк китапханә ресурслары турында мәгълүмат;

- Үзәк китапханәнең эш шартлары һәм хезмәтләре турында мәғълүмат;
- мәғълүмат чыганақлары сайлау һәм эзләүдә ярдәм күрсәтү;

3.2.2. Китапханә кулланучылары әлеге хезмәттән файдалануга һәм электрон документларга заказ бирү мөмкинлегенә ия; Электрон заказ-on-line басмада интернет аша рәсмиләштерелә, ә документны китапханәдә бирү кафедрасында алырга мөмкин. Заказны китапханәнең үзеннән дә, офистан яки өйдән дә ясарга була. Заказ электрон каталог нигезендә башкарыла. Электрон заказны бары тик бердәм уку билеты булган, теркәлгән кулланучылар гына ала.

Кулланучының китап алуға заказы биш китаптан да артмаска һәм китаптарын биш көн эчендә килеп алырга тиеш.

Кулланучы хокуклары:

3.2.3. Үзәк китапханәнең мәдәни-агарту чараларында катнашырга.

5.2.4. Үзәк китапханәнең түләүле хезмәтләреннән файдаланырга.

3.2.5. Үзәк китапханәнең эшчәнлегенә турында язмача һәм телдән үз фикеренә әйтә белү, аны яхшырту буенча тәкъдимнәр кертергә.

3.2.6. Чит шәһәр һәм чит ил гражданны, шулай ук гражданлыгы булмаган затлар Үзәк китапханәнең Устав, кагыйдәләре нигезендә файдалана.

4. Үзәк китапханә кулланучыларының бурычлары һәм җаваплылыгы

4.1. Үзәк китапханә кулланучылары бурычлы:

- Кагыйдәләргә үтәргә;

Китапханә фондларыннан алынган документларның физик сакланышын тәмин итәргә;

- Документларны билгеләнгән вакытка кире кайтарырга;

• Алынган документны җентекләп тикшереп, нинди дә булса кимчелек ачыкланган очракта, бу хакта китапханәчегә хәбәр итәргә, югыйсә, кулланучы документларны тапшырганда табылган барлык җитешсезлекләр өчен җавап тотар;

- Китапханә милкенә сакчыл карарга;

• Китапханәнең эш тәртибен сакларга, эшнә тәмамларга һәм документларны китапханә эшенә тәмамланганчы 15 минут кала тапшырырга;

• Башка кулланучыларга һәм китапханә хезмәткәрләренә карата ихтирам күрсәтергә һәм җәмәгать тәртибен бозмаска, тынычлыкны сакларга, кәрәзле телефоннардан файдалануны чикләргә;

• Гардероб белән файдалану: өске киёмнәрен, спорт, юл һәм хужалык сумкаларын, зонтлар, үтә күренмәле булмаган пакетлар калдырырга мөмкин. Гардеробка җиңел кабынып китә торган һәм көчле, тотрыклы исе булган предметлар, азык-төлек продуктлары, зур күләмле багаж, чаналар, чаңгы һ.б кабул ителми.

* Югалган яки янадан торгызырлык булмаган документларны тигез бәяле итеп алмаштырырга, ә алмаштырырга мөмкин булмаганда - 5 тапкыр күләмдә аларның бәясен кире кайтарырга.

• Документлар югалту һәм бозу, балигъ булмаган кулланучылар тарафыннан документларны кире кайтару вакытын бозган өчен аларның эти-әниләре, опекуннары /попечительләре/ яки башка законлы вәкилләре җаваплы.

4.2. Кулланучыларга тыела:

- Кулланучыга, формулярында язылмаган документларны, Үзәк китапханә бинасыннан алып чыгу;
- Башка затларга бердәм уку билетын тапшыру;
- Үзәк китапханә территориясендә афиша, игъланнар һәм сәяси яки реклама характерындагы башка материалларны мөстәкыйль рәвештә ябыштыру;
- Хезмәт бүлмәләренә керергә, хезмәт телефоннарыннан, хезмәт каталогларыннан һәм картотекалардан, Үзәк китапханә хезмәткәрләре рөхсәтеннән башка файдаланырга;
- Каталогларда һәм картотекаларда карточкаларны урнаштыру тәртибен бозу;
- Электр челтәренә китапханәче рөхсәтеннән башка ноутбукларны һ.б. тоташтырырга.

4.3. Исерткеч эчемлекләр кулланган, наркотик яки токсикологик исерек хәлдә булган затлар китапханәдән бер елга файдалану хокукыннан мәхрүм ителә.

4.4. Әлеге кагыйдәләрне бозган кулланучыны, китапханә, кагыйдә бозылганнан соң яки закон бозу очраklarын бетергәнчегә кадәр өч ай буена хезмәт күрсәтмәскә хокуклы.

5. Үзәк китапханә хокуклары

Үзәк китапханә хокуклы:

5.1. «ҮКС " МБУ уставында күрсәтелгән максатлар һәм бурычлар нигезендә үз эшчәнлегенә конкрет рәвешләрен һәм эчтәлеген мөстәкыйль билгеләргә.

5.2. Китапханә фондларын куллану шартларын билгеләргә.

5.3. Кулланучыларга юридик һәм физик затлар белән килешүләр нигезендә хезмәт күрсәтүнең стационар булмаган формаларын кулланырга.

5.4. Укучыларга төркем һәм гаилә формулярлары буенча хезмәт күрсәтергә.

5.5. Кулланучыларга китерелгән зыянны каплау төрләрен һәм күләмен билгеләргә.

5.6. Әлеге кагыйдәләрдә чагылдырылмаган хокук бозулар булганда, «ҮКС " МБУ администрациясе һәр конкрет очрак буенча карар кабул итәргә хокуклы.

5.7. Өстәмә хезмәтләр күрсәтү, шул исәптән түләүле.

5.8. Басманың номиналь бәясенән, акчалата залог, кимендә ике тапкыр артык итеп исәпләнә, залог ун тапкырдан да артык булырга тиеш түгел. («залог турында Нигезләмә»).»):

- Хезмәт күрсәтү зонасыннан читтә яшәүче һәм чит шәһәрләрдәге граждандардан.
- «Төнгә абонемент», «түләүле абонемент» кулланучыларыннан.

6. Үзәк китапханә бурычлары

Үзәк китапханә бурычлы:

6.1. Китапханә тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләрнең барлык төрләре турында кулланучыларга мәгълүмат бирергә.

6.2. Үз фондларын һәм күрсәтелә торган хезмәтләрне популярлаштырырга.

6.3. Китапханә фондларыннан килгән мәгълүматка һәм документларга ирекле керү хокукларын тормышка ашыру өчен шартлар тудырырга.

6.4. Китапханә һәм мәгълүмат-библиографик хезмәт күрсәтүне, шул исәптән яңа технологияләр кулланып, тормышка ашырырга.

6.5. Кулланучыларда мәгълүмати ихтыяжларны формалаштыруга ярдәм итәргә, халыкны Үзәк китапханәгә укырга жәлеп итү чараларын тормышка ашырырга.

6.6. Кулланучыларга кирәкле матбугат әсәрләрен һәм башка мәгълүматларны сайлап алуда ярдәм итәргә.

6.7. Хезмәт күрсәтүнең югары сыйфатын һәм уңайлылыгын, аларның һәркем өчен мөмкин булуын һәм үз учреждениесенен мөмкинлекләреннән файдалануын һәм төрлелектә тәмин итәргә, шулай ук башка китапханә ресурсларын жәлеп итәргә.

6.8. Сорауларны даими өйрәнергә, кулланучылар максаты белән аларны тулысынча канәгатьләндерергә, библиографик һәм мәгълүмати хезмәт күрсәтергә.

6.9. Бирелгән документларны вакытында кире кайтаруны контрольдә тотарга, укучы бурычларын бетерү буенча даими эш алып барырга.

6.10. Эш режимын үтәргә, үзгәргән очракта, бу хакта кулланучыларга хәбәр итәргә.

6.11. Кулланучы һәм аның укуы турында белешмәләренен конфиденциальлеген сакларга (законнарда каралган очраклардан тыш).

6.12. Тәмин итүне, хезмәт күрсәтүне югары дәрәжәдә башкарырга.

7. Үзәк китапханә абонементыннан файдалану кагыйдәләре

7.1. Абонемент-шәхси хезмәт күрсәтү формасы һәм Үзәк китапханәнең структур бүлекчәсе, ул китапханәдән тыш билгеле бер шартларда файдалану өчен документлар бирүне гамәлгә ашыра.

7.2. Документлардан файдалану вакыты: 15 көн, кулланучының шәхси мөрәжәгатә буенча: 30 көн.

Документлардан файдалану вакыты шәхсән яки телефон аша озайтылырга мөмкин, әгәр дә башка кулланучыларның ихтыяжы булмаган очракта, китапханәче тарафыннан билгеләнә.

7.3. Абонементта файдалану өчен бирелә торган документлар саны 5 данәдән дә артмый.

7.4. Документ алган вакытта кулланучы үзенә бирелгән һәр документ өчен имзасын куерга тиеш, кире кайтарганда китапханәче имзасы белән кабул ителә. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар һәм 1-3 сыйныф укучылары документлар алган очракта имза куймый. Алар өчен ата-аналар яки башка законлы вәкилләрнең имзасы куела.

7.5. 30 көннән соң китапханәче укучыга язмача яки телефон аша документларны кире кайтару кирәклегә турында искә төшерә. Документлар кире кайтарылмаган очракта, китапханә штраф санкцияләре кулланырга мөмкин:

- * вакыты чыккан һәр басма һәм һәр үткән көн өчен 5 сум;
- администрация карары буенча абонемент белән даими яки конкрет срокка файдалану хокукыннан мәхрүм итү.

7.6. Чит шәһәрләрдән, чит ил гражданны һәм вакытлыча пропискалы гражданны, шулай ук Үзәк китапханә хезмәтен күрсәтү зонасыннан читтә яшәүче гражданны абонемент белән бары залог калдырып файдаланырга хоуклы. Даими пропискасы булмаган гражданныга уку залында хезмәт күрсәтелә.

8. Үзәк китапханә уку залыннан файдалану кагыйдәләре

8.1. Уку залы, китапханәнең структур бүлекчәсе, китапханә бинасында эшләү өчен документлар бирүне гамәлгә ашыручы уку урыны.

8.2. Уку залы барлык теләүчеләргә шәхесне раслаучы документ күрсәтү буенча хезмәт күрсәтә. Мондый документ булмаган очракта укучы уку залыннан бер тапкыр файдалануга хоуклы.

8.3. Бер үк вакытта бирелә торган документлар саны – чикләнмәгән.

8.4. Әдәбиятны уку залыннан чыгару тыела.

8.5. Энциклопедияләр, белешмә басмалар, сирәк һәм кыйммәтле китаплар, шулай ук соңгы данәләр бары залда гына бирелә.

8.6. Үзәк китапханәдә шәхси китаплардан һәм вакытлы басмалардан файдалану рөхсәт язуыннан соң гына башкарыла.

8.7. Уку залыннан («төнге абонемент») өйгә фонд документларын бирү, кулланучы тарафыннан «төнге абонемент» эше турындагы нигезләмәдә каралган акча залогын керткән очракта гына гамәлгә ашырыла.

9. Үзәк китапханәнең электрон уку залыннан файдалану кагыйдәләре

9.1. Үзәк китапханә бинасында булган электрон документларга һәм мәгълүмат базаларына керү мөмкинлеген бирә.

9.2. Кулланучы электрон уку залы мөмкинлекләрен уку процессы һәм фәнни тикшеренүләр өчен кирәкле мәгълүмат эзләү өчен генә файдаланырга хокуклы.

9.3. Компьютерда мөстәкыйль эшләү өчен, кулланучы компьютерда эшләү кагыйдәләрен, белергә һәм дәрәжә кулланырга тиеш.

9.4. Компьютерда эшләү күнекмәләре булмаган кулланучыга мөстәкыйль эшләргә рөхсәт ителми. Бу очракта укучыларга китапханәче ярдәме күрсәтелә.

9.5. Кулланучы, ярдәм сорап, китапханәгә мөрәжәгать итә һәм электрон каталогларда, белешмә-хокукый системаларда, интернет мәгълүмат ресурсларында мәгълүмат эзләү мәсьәләләре буенча киңәш алу мөмкинлегенә ия.

9.6. Кулланучыларга тыела:

- мөстәкыйль рәвештә өстәмә программа урнаштыру, үзгәртеп кору, билгеләнгән программа белән локаль челтәргә керү;

Программа белән тәэмин итү эшендә өзеклекләр булган очракта, кулланучы, мөстәкыйль гамәлләр башкармыйча, кичекмәстән, китапханәчегә мөрәжәгать итәргә тиеш;

* электрон мәгълүматка программа аша кергән очракта, аппарат белән тәэмин итүнең тулы канлы эшчәнлеген бозуга китерә торган гамәлләр эшләү;

- шәхес өстендә көч куллануны пропагандалаучы порнографик, экстремистик, террористик характердагы мәгълүматны үз эченә алган сайтларны карау өчен интернеттан файдалану;

- компьютерны сәүдә эшләрендә куллану;

- түләү тәлап итә торган ресурсларда куллану;

- программалар белән тәэмин итүче лицензияләргә хокуксыз «йөкләп алу» һәм куллану;

- азык һәм башка эчемлекләр алып килү һәм кабул итү, шулай ук бинага өске киемдә керү, кычкырып сөйләшү һәм кәрәзле элементдән файдалану;

9.7. Интернет мәгълүмати ресурслардан файдалану «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» муниципаль бюджет учреждениесенең түләүле хезмәтләре тарифы нигезендә башкарыла. Интернет ресурсларына керү өчен бу

мөмкинлекләр кулланучылар тарафыннан законсыз эшчәнлек (реклама, компьютер вируслары тарату, башка компьютерларга рөхсәтсез үтөп керү омтылышлары) өчен файдаланыла алмый.

9.8. Китапханә хезмәткәре тарафыннан «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ түләүле хезмәтләр нигезендә кулланучыга кирәкле мәгълүматны бастырып чыгару, яисә башка мәгълүматны язу башкарыла. Кирәкле мәгълүматны электрон мәгълүматларга язылуны китапханәче башкара

9.9. Китапханәчеләр Интернет-ресурслардан файдаланучыларның формулярларын алып баралар, аларда кулланучының фамилиясе, исеме, әтисенен исеме һәм сайтның исеме, максаты һәм вакыты чагылдырыла.

9.10. Кулланучы компьютер жиһазларына сакчыл карарга тиеш. Компьютерның теләсә нинди аппарат яки программа конфигурацияләрен мөстәкыйль үзгәртү законсыз булып тора һәм гамәлдәге законнар нигезендә җәза бирелә.

9.11. Кулланучы Үзәк китапханәнең компьютер жиһазлары һәм программалар белән эшләү кагыйдәләрен үтәмәү аркасында китерелгән матди зыян өчен, гамәлдәге законнар нигезендә җавап бирә.

9.12. Электрон уку залынан файдалану кагыйдәләрен бозган очракта, китапханәче залдан кулланучыны чыгару хокукына ия. Кабатланган хокук бозулар булганда-китапханәдән 1 айга кадәр файдалану хокукынан мөхрүм итү яки электрон уку залынан файдалану хокукынан мәңгегә мөхрүм итү хокукына ия.

10. Йомгаклау нигезләмәләре

10.1. Чираттан тыш хезмәт күрсәтү һәм ташламалар хокукына ия:

- Бөек Ватан сугышы инвалидлары һәм анда катнашучылар,
- ятим балалар,
- инвалид балалар,
- * күп балалы гаиләләрдән 18 яшькә кадәрге балалар,
- хезмәт ветераннары.

5.2. Үзәк китапханә белән файдалануның әлеге кагыйдәләре 1 (бер) нөсхәдә төзелгән һәм 9 (тугыз) битне үз эченә ала.

5.3. Үзәк китапханәдән файдалану кагыйдәләре «ҮКС» МБУ директорында саклана, китапханәләрдән файдалану кагыйдәләре, күчermәләре үзәк китапханәләрнең бүлек биналарында күренеп торган урында эленә.